

Uutisia ja tiedonantoja – Nyheter och meddelanden

Paikkatietolainaamossa tauko – jatkoa toivotaan

Internetissä toimineen Paikkatietolainaamo-palvelun puolivuotinen kokeiluvaihe päättyi helmikuussa. Palaute Paikkatiedon kansallisen koealue työryhmän perustamasta, digitaalisen kirjaston tavoin toimivasta palvelusta oli yksimielisen myönteistä ja kiinnostunutta, vaikka teknisiä parannuksia ehdotettiin. Kiireisimpinä viikkoina Paikkatietolainaamon etusivulla käytiin 500 kertaa. Neljäntoista yrityksen, maakuntien liiton ja kaupungin tarjoamalla kuvailutieto- ja kartta-aineistolla oli keskimäärin kymmeniä käyttäjiä päivittäin. Lainaamokortin hankki satakunta asiakasta ja aineistolatauksia tehtiin yli tuhat. Palvelua käyttivät erityisesti maantieteilijät, mikä ei yllättänyt palvelun sihteeristönä palvelleen Turun yliopiston maantieteen laitoksen paikkatietoasiantuntijoita.

Kansallinen Paikkatietoasiain neuvottelukunta (PATINE) hahmottelee parhaillaan Suomen paikkatietostrategiaa ja kansallista paikkatietoinfrastruktuuria. Ryhmän toimikausi päättyy syksyllä 2004, mihin mennessä strategialinjausten odotetaan valmistuvan. Niitä koskeva luonnos lähti lausuntokierrokselle keväällä. Paikkatietolainaamon pilottiajan tärkeimpiin saavutuksiin lukeutuu se, että luonnoksessa lainaamopalvelulle on varattu paikka suomalaisessa paikkatietoinfrastruktuurissa kansallisen metatieto- ja karttaselauspalvelun rinnalla. Tämä vastaa kokeiluvaiheen lainaajien näkemystä siitä, että Paikkatietolainaamon kaltaisen maailmanlaajuisestikin ainutkertaisen palvelukokonaisuuden tulisi olla saatavilla Suomessa pysyvästi.

Haaveissa pysyvä palvelu

Osana kansallisen paikkatietostrategian suunnittelua syntyneen Paikkatietolainaamon tulevaisuus on avoinna. Toimiakseen kunnolla palvelun tulisi olla pitkäjänteistä sekä aineiston käyttäjien että tuottajien näkökulmasta. Tulevaisuutta koskevissa visioissa palvelun jatkuvuus ja kokeiluvaihetta pidemmät lainaajat tarjoaisivat pysyvän resurssin ope- tukseen ja kansainvälisiin tutkimushankkeisiin. Parhaimmillaan aineistot olisivat saatavilla lainaan koko Suomesta.

Lainaamon pitkäjänteisen ylläpidon ja ammattimaisen kehittämisen haasteena on se, että riippumattoman ja kattavasti eri aineistontuottajia palvelevan paikkatietopalvelun rahoittajalle ei Suomessa ole esikuvia.

Suomessa on miltei kahdenkymmenen vuoden ajan keskusteltu paikkatietoaineistojen hinnoittelun periaatteista. Keskustelua ovat viime vuosina kiihdyttäneet entisestään paikkatiedon laajentunut käyttö, aineiston tuottajien tulospainet ja avoimuutta ja tiedonvaihtoa tukevan teknologian kehittyminen. Tiedon yhteiskäytön ja avoimen jakamisen tekniset edellytykset ovat olemassa, mutta taloudelliset ja sosiaaliset kysymykset ovat edelleen avoimia. Turussa odotetaan kiinnostuksella, millaiseksi strategialuonnoksessa esiintyvä lainaamopalvelu tulevaisuudessa hahmottuu ja miten tarpeellisenä sitä pidetään.

Digitaalisia kotilainoja

Paikkatietolainaamo-kokeilussa paikkatietoaineistoja saattoi ladata omalle koneelleen lainaksi kuten digitaalisesta kirjastosta. Lainauksia samasta aineistosta voi tehdä rajattomasti ja aineistoja otettiin lainattavaksi tuottajia diskriminoimatta. Laina-ajan päättyessä 30. kesäkuuta 2004 lainaaja on sitoutunut poistamaan aineiston tai sopimaan sen jatkokäytöstä uudemman kerran. Kokeiluvaiheen palveluun sisältyi myös valmiita työkaluja aineistojen vertailua varten: aineiston taulukkomuotoisesta metadatatista näki sen perustiedot, ja karttapalvelu salli eri lähteistä kotoisin olevien ja eri mittakaavaisten aineistojen vertailun kartalla.

Paikkatietolainaamosta saa lisätietoja Turun yliopiston verkkosivuilta osoitteesta <<http://paikka.tietolainaamo.utu.fi>>. PATINE esittäytyy osoitteessa <www.mmm.fi/luonnonvarat_vesivarat_maanmittaus/maanmittaus/patine/paneku.htm>.

TUULI TOIVONEN
Maantieteen laitos,
Turun yliopisto